

جرم کشف حجاب؛ فرآیند مواجهه

فراجا به تنهایی نمی‌تواند با جرم کشف حجاب و بدحجابی برخورد نماید؛ هم به جهت توان و ظرفیت نیروی انسانی، احتمال عدم حضور در زمان وقوع جرم و همچنین انگیزه کمتر نسبت به مردمی که خانواده و فرزندان خود را در معرض خطر از این ناحیه می‌بینند. ورود مردم به روند برخورد با جرم کشف حجاب نیز می‌تواند آسیب پدید آورد، اگر اطلاعات کافی نداشته و از روش‌های مواجهه مناسب آگاه نباشند. از این رو، لازم است آموزش‌هایی تدارک دیده شود، تا گروه‌های مخاطب را آماده چنین فرآیندی نماید. با توجه به تبعیت شیوه برخورد از شرایط جرم و کثرت و تعدد شرایط و احتمالات وقوع آن، ناگزیر ابتدا باید حالات مختلف بروز این ناهنجاری اجتماعی احصا شود.

طبقه‌بندی جرائم کشف حجاب و اعمال خلاف عفت

به حسب نوع جرم

جرم‌هایی که عفت عمومی را خدشه‌دار می‌کنند انواعی دارند که نحوه برخورد با هر کدام می‌تواند متفاوت از دیگری باشد. لازم است در ابتدا این جرائم برشمرده شوند، تا تفاوت‌های آن‌ها در طراحی راهکار و در روند آموزش مورد توجه قرار گیرد.

۱. **بدحجابی؛ حجاب ناقص:** فرد مجرم پوشش و حجاب دارد، ولی حدود شرعی را در حفظ و حراست از حجاب خود رعایت نمی‌کند، مانند: استفاده از کلاه، لباس چسبان، باز بودن بخش‌هایی از حجاب
۲. **بی‌حجابی؛ کشف حجاب و برهنگی:** فاقد پوشش در بخش‌های الزامی از بدن، مانند: نداشتن پوشش سر از قبیل مقنعه، روسری یا شال، کوتاه بودن لباس بالاتنه یا پایین‌تنه و دیده شدن بدن
۳. **تشبه به جنس مخالف:** پوشیدن لباس‌ها یا استفاده از نوع آرایشی که اختصاص به جنس مخالف دارد، مانند: آرایش صورت زنانه توسط مرد، یا پوشیدن لباس‌های مردانه توسط بانوان
۴. **آثار هنری خلاف عفت:** هنر شامل نقاشی، مجسمه‌سازی، نوشتن، طراحی، عکس‌برداری، تئاتر و نمایش، ساخت فیلم کوتاه و بلند، ساخت اسباب‌بازی، عروسک، نماد یا علامت، تصاویر گرافیکی، پوستر، حتی شعر. هر اثری که عفت عمومی را جریحه‌دار سازد و مضامین جنسی داشته باشد جرم است.
۵. **تن‌فروشی و روسپیگری:** هر نوع رابطه جنسی خارج از حدود شرعی و قانونی اگر به شغل تبدیل شود تن‌فروشی نامیده می‌شود. تبلیغ آن، حمایت از آن، ایجاد شبکه یا مرکزی برای اقدام، تأمین مکان و هر نوع مشارکت و مباشرت در این اقدام جرم محسوب می‌شود.
۶. **ایجاد مزاحمت:** هر نوع گفتار یا فعلی که با مضامین جنسی صورت پذیرد و با عفت عمومی منافات داشته باشد مزاحمت به حساب می‌آید. چه به صورت حضوری انجام شود، چه تلفنی، یا نرم‌افزاری، یا در پیام‌رسان‌ها. مانند: ارسال ایموجی‌های نامناسب.
۷. **رقص و آواز:** رقص چه در حضور جنس موافق و چه جنس مخالف حرام شرعی است و تنها مورد جواز آن میان زن و شوهر است. آواز زن به گونه‌ای که توسط نامحرم شنیده شود حرام است. این موارد جرم

تلقی می‌شود و قابلیت پیگرد قانونی دارد.

۸. ایجاد فضای مختلط: مکان‌هایی که معمولاً و عرفاً فعالیت‌هایی در آن‌ها انجام می‌شود که اختصاص به یک جنس خاص؛ مرد یا زن، دارد و قانون اختلاط در آن‌ها را مجاز ندانسته است، اگر توسط فردی به نحوی ساخته یا طراحی شود که دو جنس را با هم جمع کند، جرم محسوب می‌گردد. مانند: تأسیس باشگاه ورزشی مختلط، یا آرایشگاه‌های مختلط.

۹. حضور در فضای مختلط: فردی که با آگاهی خود را در فضایی قرار دهد که به صورت غیرمجاز مختلط بوده است مجرم است، مانند: عروسی‌های مختلطی که زنان پوشش ویژه عروسی (نیمه برهنه) دارند.

۱۰. حضور در فضای اختصاصی جنس مخالف: مرد یا زن اگر با اطلاع وارد مکانی شود، یا پس از اطلاع با فوریت مکانی را ترک نکند که ویژه جنس مخالف است جرم انجام داده. مانند: استخرها، آرایشگاه‌ها، مزون‌ها و لباس‌فروشی‌های خاص لباس‌های خاص، رختکن‌ها، خوابگاه‌های دانشجویی.

۱۱. مشروبات الکلی: تولید، نگهداری، توزیع، فروش، خرید، مصرف، ترویج و تشویق به مصرف نوشیدنی‌های حاوی الکل، حتی آموزش این موارد جرم است. هر فرد در مواجهه با مشروبات الکلی موظف است فوراً ظروف آن را تخلیه کرده و محتویات را در مکانی بریزد که امکان استفاده مجدد نداشته باشد، مانند: فاضلاب، تا مجرم محسوب نشود.

۱۲. استفاده از نشان‌های ممنوعه: درج نشان فرقه‌های گمراه و علامت‌های مرتبط با هر کدام از این گروه‌های فاسد بر روی کالاها جرم است. تولید، توزیع، نگهداری، خرید و فروش و مصرف این نوع کالاها عملی مجرمانه به حساب می‌آید، مانند: پلی‌بوی، رپ، هوی‌متال.

۱۳. ترویج فرهنگ فحشا: هر گونه فعالیت سازمان‌یافته در جهت خلاف اخلاق و عفت اجتماعی، چه با همکاری بیگانگان و چه به صورت مستقل انجام پذیرد که در مسیر ترویج فرهنگ بی‌بندوباری و فحشا و روابط نامشروع زن و مرد باشد، یا به منظور جلوگیری از رواج فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر صورت پذیرد عملی مجرمانه است.

۱۴. آسیب به نظم و آسایش عمومی: اخلال در نظم عمومی و از بین بردن آسایش مردم به هر نحوی که باشد جرم تلقی می‌شود، مانند: گردهمایی‌های صنفی، سیاسی، فرهنگی، یا اقتصادی عمومی بدون مجوز، هیاهو و جنجال در اماکن عمومی، تعرض یا تمسخر و توهین به حجاب یا ناهیان از منکر، قدرت‌نمایی با سلاح سرد یا گرم، یا ابزارهای ویژه نیروهای انتظامی؛ شوکر، بیسیم، اسپری فلفل.

به حسب شدت جرم

هر کدام از جرائمی که در فهرست فوق ذکر شد می‌تواند در حین روی دادن شدت متفاوتی داشته باشد. مثلاً تفاوت است میان فردی که با لباس عروسی فاقد پوشش سر اقدام به حضور و تردد در اماکن عمومی نماید، با فرد دیگری که لباس او فاقد پوشش آستین هم بوده و بیشتر بدن‌نما باشد. این تفاوت در شدت برای هر کدام از جرائم فرض دارد.

۱. قابل اغماض عرفی: مواردی که فرد جرمی انجام داده، ولی به قدری خفیف است که در محیط‌های اجتماعی به چشم نمی‌آید و مردم عموماً توجهی نمی‌کنند. مانند: بانویی که پوشش سر وی عقب رفته و دو الی سه سانتی‌متر از موی بالای پیشانی وی دیده می‌شود. یا مردی که پیراهن آستین‌کوتاه پوشیده است.

۲. غیرمتعارف و توجه‌برانگیز: فرد در این نوع از جرم به نحوی عمل می‌کند که توجه بر می‌انگیزد و مردم از دیدن آن شگفت‌زده شده و توجهات را به سوی خود جلب می‌کند. مانند: خانمی که شال از سر انداخته و روی شانه قرار داده، یا لباس بالاتنه به اندازه‌ای کوتاه است که نگاه‌ها را جذب می‌نماید. یا مردی که با آرایش شدید زنانه وارد محیط عمومی شود. نحوه برخورد و مواجهه با این شدت از جرم متفاوت از نوع اول خواهد بود.

۳. جرم مشهود و شاخص: گاهی مجرم به نحوی عمل می‌کند که به صورت شاخص و منحصر

به فرد در می‌آید. مانند: فردی که تمام لباس او از بالا تا پایین و از چپ تا راست پر از نشان‌ها و علائم ممنوعه است. یا با فریاد و جلب توجه اقدام به مصرف مشروبات الکلی می‌نماید. چاقو دست گرفته و عربده می‌کشد. یا زنی که برهنگی او حتی از حالت متعارف و مجاز در کشورهای غیراسلامی نیز بیشتر است.

به حسب تکرار جرم

معمولاً فردی که برای اولین بار اقدام به جرم خلاف عفت می‌نماید گمان می‌کند برخورد قانونی با او نخواهد شد و عمل او ممکن است بیشتر جنبه شوخی و مضحکه یا شاید نوعی قدرت‌نمایی داشته باشد. ولی اگر بعد از برخورد قانونی و توجیه و توضیح کافی باز هم اقدام به همان عمل نمود، روشن می‌شود نوعی ناهنجاری در وی وجود دارد که بایستی با مجازات‌های بازدارنده کنترل شود.

۱. **مجازات در مرتبه اول:** به نظر می‌رسد در این مرحله برخورد ناهیان از منکر بایستی بسیار دوستانه و همراه با توضیح و تبیین باشد. قانون نیز با مسامحه رفتار نماید، تا هم از بروز لجبازی و ایجاد کینه و دشمنی پرهیز شود، هم فرد فرصت توبه و اصلاح رفتار خود را داشته باشد و حجت بر وی تمام گردد.
۲. **مجازات در مرتبه دوم:** برخورد با فردی که پس از توضیح و تبیین همان جرم سابق را تکرار نماید، یا جرمی مشابه و از همان سنخ متفاوت خواهد بود. مجازات در هر جرم با توجه به شدت آن باید طوری تنظیم شود که بازدارندگی داشته باشد، مانند: پرداخت جریمه نقدی، یا اجبار به خدمات اجتماعی.
۳. **مجازات در مرتبه سوم:** فردی که پس از مجازات باز هم اقدام به تکرار جرم سابق نمود قطعاً یک انسان ناهنجار و آسیب‌دیده است که بایستی از یک سو تحت درمان روانی قرار بگیرد و از سوی دیگر، با ایجاد محدودیت‌های اجتماعی مانع آسیب‌رساندن وی به دیگران شد. مانند: محرومیت از استفاده پیام‌رسان‌ها، یا ممنوعیت از حضور در برخی اماکن و یا اشتغال به برخی مشاغل.

به حسب تعداد مجرمان

کنار هم قرار گرفتن افراد نوعی پشتیبانی محسوب می‌شود و بر جسارت تک‌تک آن‌ها می‌افزاید. پس وقتی با یک نفر مجرم مواجه می‌شویم تفاوت می‌کند با این‌که دو یا سه نفر باشند. اگر شدند بیست نفر، قطعاً شیوه برخورد باید تغییر نماید و متفاوت باشد، تا هم فرد ناهی از منکر یا ضابط قضایی آسیب نبیند و هم مواجهه بتواند تأثیرگذار باشد.

۱. **یک مجرم به تنهایی:** مانند: خانم بدحجابی که به تنهایی وارد بانک شده است، یا در خیابان تردد می‌نماید و به نظر می‌رسد فردی همراه او نیست. یا مردی که چاقو کشیده و به تنهایی مسیری را سد کرده.
۲. **دو نفر همراه با هم:** اگر صرفاً دو نفر باشند، با یک جنسیت یا جنسیت مخالف، چه یکی از آن‌ها رفتار مجرمانه داشته، یا هر دو اقدام به جرم خلاف عفت نمایند، مانند: دو زن بدحجاب، یا یک زن همراه با شوهر خود که هنگام تردد در فضای عمومی پوشش مجرمانه دارد.
۳. **سرنشینان یک خودروی سواری:** حداکثر چهار یا پنج نفر که در یک خودرو اقدام به جرم نموده، با پخش موسیقی بلند، یا آواز، یا پوشش مجرمانه و یا پیاده شده و جرم انجام دهند.
۴. **کاروانی از خودروها؛ پیاده یا سواره:** گاهی تعدادی خودرو در مکانی توقف کرده اقدام به پخش موسیقی و رقص مختلط می‌نمایند. گاهی تعداد خودروهای حاضر در صحنه به ده‌الی بیست عدد هم می‌رسد. یا در حین حرکت ایجاد مزاحمت می‌کنند. مواجهه با این قبیل جرائم متفاوت از موارد پیش است.
۵. **جمعیت یک مهمانی، یا یک گردهمایی:** در این نوع از جرائم، مشارکت‌کنندگان و مباشران جرم زیاد و معمولاً بیش از پنجاه نفر هستند که احتمالاً با برنامه قبلی اجتماع کرده‌اند.

به حسب جنسیت مجرمان

درباره مجرمی که جرمی خلاف عفت عمومی انجام می‌دهد چه تنها باشد و یک نفر، یا مجرمان بیشتر باشند، بر اساس آنچه در بخش قبل شرح داده شد، مذکر یا مؤنث بودن تفاوت ایجاد می‌کند در شیوه مواجهه و برخورد.

۱. **بانو یا بانوان:** فرد مجرم زن باشد، یا مجرمان فقط از جنسیت مؤنث تشکیل شده باشند.

۲. **آقا یا آقایان:** فرد مجرم مرد باشد، یا گروهی از جنس مذکر.

۳. **مختلط:** یک مرد و زن همراه باشند در حین جرم، یا گروهی که از مذکر و مؤنث تشکیل شده.

به حسب انگیزه مجرمان

اگر چه انگیزه همواره یک امر درونی است و نیت را نمی‌شود قضاوت کرد، اما رفتار یا گفتار در مواردی می‌تواند حاکی از انگیزه باشد، یا به آن اشاره داشته و به عنوان نشانه استفاده شود.

۱. **سرعت در حرکت و عدم توجه به اطراف:** اگر فرد مجرم توجهی به اطراف خود ندارد، مانند:

فردی که در یک بیمارستان با حجاب مجرمانه ظاهر شده، ولی به دنبال انجام امور اداری مربوطه است، یا در مسیرهای عمومی به سرعت در حال حرکت است، مانند: فرد بدحجابی که در یک پیاده‌رو با سرعتی حرکت می‌کند که حاکی از قصد وی برای رفتن به مقصد است، می‌توان درک کرد که وی قصد و غرض قبلی برای اقدام خلاف عفت ندارد و از روی نا آگاهی یا بی‌توجهی جرم را انجام داده است.

۲. **جلب توجه و سر و صدا:** معمولاً مجرمانی که قصد اخلال در نظم عمومی دارند نوعی رفتار

می‌کنند که توجه مردم جلب شود. یک‌جا توقف کرده، یا آهسته راه می‌روند، سر و صدا می‌کنند، اگر خودرو باشد، راهبندان درست می‌کنند، صدای موسیقی را بلند می‌کنند، با رقص و حرکات غیرمعارف و مانند آن. قصد جرم در این موارد قابل فهم است، اما این که با قصد قبلی بوده و یا در لحظه تصمیم به بی‌عفتی گرفته‌اند مشخص نیست.

۳. **جامعه‌ستیزی و همکاری با دشمن:** افرادی اما در کمپین‌ها و چالش‌های طراحی شده توسط

رسانه‌های دشمن مشارکت می‌کنند. مانند: برداشتن روسری و تکان دادن در هوا و تصویر گرفتن. این موارد محرز است که از قبل طراحی شده و هم قصد قابل احراز است و هم قصد قبلی و برنامه‌ریزی.

به حسب مکان جرم

اگر مهمانی خانوادگی باشد و مجرمانه، مثلاً مختلط، در باغی باشد محصور و خارج از شهر، شیوه مواجهه با آن قطعاً فرق می‌کند با گروهی بدحجاب که در کنار یک اتوبان توقف کرده و مشغول رقص مختلط باشند. بنابراین لازم است حالات مکانی مختلف برای جرائم خلاف عفت را مورد توجه قرار دهیم.

۱. **اماکن عمومی:** مکان‌هایی که مردم به صورت عادی در آن‌ها تردد دارند. مانند: فضاهای مشاعات

مجتمع‌های مسکونی، تجاری، یا تفریحی. پارک‌ها، بوستان‌ها، معابر، اتوبان‌ها، خیابان‌ها، کوچه‌ها، ترمینال‌های فرودگاه، قطار، اتوبوس، تاکسیرانی، مترو، استراحتگاه‌ها.

۲. **اماکن خصوصی:** مکانی با مالکیت شخصی که ورود به آن‌ها اختصاص به مالکان یا منتصبان به

آنها با اجازه قبلی دارد و در آن‌ها فعالیت عمومی تجاری انجام نمی‌شود. مانند: منازل مسکونی.

۳. **اماکن تجاری:** یک کارگاه هر چقدر هم که خصوصی باشد، یک مکان تجاری محسوب می‌شود

و نیاز به مجوزهای مربوطه دارد. اداره اماکن نیز حق بازدید و بازرسی آن را دارد. تمامی بنگاه‌ها، سازمان‌ها، نهادها، کارخانه‌ها، کارگاه‌ها، حتی اگر اختصاصی بوده و افرادی که ورود به آن‌ها دارند خاص بوده و ورود عموم افراد ممنوع باشد، باز هم باید تحت نظر نهادهای امنیتی باشند. زیرا به راحتی می‌شود فرد یا افرادی را در قالب استخدام به کار در این اماکن گماشت و هر نوع جرم در این اماکن به عفت عمومی آسیب می‌زند. مانند: اصناف، مال‌ها،

فروشگاه‌ها، تشکّل‌ها، گمرک، بازارچه و پاساژ، آرایشگاه.

۴. اماکن بهداشتی و درمانی: بیمارستان، درمانگاه، ساختمان و مطب پزشکان، داروخانه، پایگاه بهداشت، کانکس و چادرهای هلال احمر و آمبولانس. اگر چه همه این موارد اماکن عمومی هستند، اما افراد حاضر در این مکان‌ها معمولاً درگیری‌های ذهنی و روحی بیشتری دارند، به واسطه مشکلاتی که با آن درگیر هستند. شیوه برخورد و مواجهه با جرائم مربوط به حجاب نیز تفاوت می‌کند.

۵. اماکن اداری دولتی: از آن جهت که کنترل و مدیریت این دسته از مکان‌ها بر عهده دولت است، راه‌های قانونی مشخصی برای برخورد با جرائم در آن‌ها وجود دارد.

۶. اماکن علمی و آموزشی: مدارس دولتی و غیردولتی، دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزشی یا پژوهشی، خوابگاه‌های دانشجویی، پارک‌های علم و فناوری، همچنین تشکّل‌های دانشجویی به نوعی دارای حسّاسیت خاصی هستند که می‌تواند فرآیند مواجهه را متفاوت سازد.

۷. اماکن فرهنگی و سرگرمی: کتابخانه، فرهنگسرا، سرای محله، سینما، تئاتر، کنسرت، نمایشگاه، تالار، جشنواره، همایش و هر نوع رویدادی مانند: مراسم ترحیم، عروسی، چهارشنبه‌سوری.

۸. اماکن طبیعی و گردشگری: موزه، تفرجگاه، بنای تاریخی، رستوران یا اغذیه‌فروشی، اماکن اقامتی و بوم‌گردی، هتل، مسافرخانه، دریا، جنگل، کویر، دشت، کوه، غار، پارک و بوستان، همه این‌ها فضاهایی هستند که افراد از راه‌های دور برای اقامتی موقت به آن‌جا می‌آیند و به دلیل محلی نبودن بیشتر دچار ارتکاب جرم می‌شوند.

۹. اماکن سفر و حمل و نقل: آژانس‌های مسافرتی، ترمینال‌های فرودگاهی، ریلی، اتوبوسرانی، تاکسیرانی، داخل وسایل حمل و نقل: مترو، اتوبوس، تاکسی، هواپیما، قطار، کشتی و قایق.

۱۰. اماکن ورزشی: سالن‌های ورزشی، استادیوم، باشگاه، زورخانه. این اماکن همواره به صورت اختصاصی برای جنسیت خاصی در نظر گرفته می‌شوند.

۱۱. اماکن دینی و مذهبی: حرم، مسجد، امامزاده، بقاع متبرکه، تکیه، حسینیه، هیئت و دسته عزاداری. همچنین معابد مربوط به سایر ادیان.

۱۲. اماکن آزاد اقتصادی: محل‌هایی مانند: جزیره کیش که به دلیل استقلال اقتصادی و مستثنی بودن از قوانین و ضوابط گمرکی کشور، این گمان را پدید آورده که از جهت سیاسی و فرهنگی نیز مستثنی از قوانین است. برخی رفتارهای مسئولان دولتی نیز به این پندار دامن زده است، مانند: رواج مفهوم «کیشوندی».

۱۳. وسایل نقلیه شخصی: خودرو یا موتورسیکلت که برخی آن را مانند خانه خود تصور کرده و می‌پندارند مکانی خصوصی است.

۱۴. فضای مجازی: سایت‌ها، پیام‌رسان‌ها و اپلیکیشن‌های کاربردی.

به حسب سمت مجرمان

گاهی فردی که مبادرت به انجام جرم بی‌حجابی یا بی‌عفتی نموده است یک کارمند ساده، یا مراجعه‌کننده است، ولی در بعضی موارد هم مدیر یا از مسئولان آن اداره است. روشن است که این مسئله در شیوه برخورد تفاوت ایجاد می‌کند و راهکارهای متفاوتی را می‌توان پیشنهاد نمود.

۱. مدیر: چه نهادی خصوصی و چه دولتی باشد.

۲. مسئول: از کارمندان مهم و دارای جایگاهی مؤثر.

۳. کارمند: فردی که در نهاد خصوصی یا دولتی مشغول کار است و صرفاً مسئول انجام وظایف

و تکالیف خود است.

۴. مراجع: هیچ سمت و شغلی در مکان وقوع جرم ندارد.

به حسب شهرت

مجرم ممکن است به دلیلی شناخته شده باشد که تأثیر رفتار مجرمانه او را افزایش می دهد.

۱. **غیر مشهور:** یک فرد معمولی.
۲. **بازیکن ورزشی:** اگر از این بابت مشهور باشد؛ چه الآن بازیکن باشد و یا بازنشسته شده.
۳. **بازیگر:** سینما، تئاتر، تلویزیون و مواردی مانند آن.
۴. **سایر هنرمندان:** نقاش، خطاط، گرافیست، صدایپیشه، مجری، کمدین، یا هر هنرمند دیگری که به دلیل توانمندی خود به شهرت رسیده و شناخته می شود.
۵. **مشهور مجازی:** افرادی که به دلیل فعالیت زیاد در فضای سایبری به شهرت رسیده و شناخته می شوند و اصطلاح شاخ مجازی برای آن ها به کار می رود.
۶. **آقا زاده:** هر فردی که به جهت نسبت خانوادگی با یکی از مسئولان دارای وضعیتی ست که رفتارهایش به حساب نظام نوشته می شود.
۷. **مشاهیر علمی:** دانشمندان، اساتید دانشگاه و پژوهشگرانی که به جهت فعالیت های علمی و پژوهشی شناخته شده هستند.
۸. **چهره مذهبی:** فردی که از نگاه مردم دارای وجهه و مقامی معنوی و ماورائی باشد، مانند: قاری قرآن، مداح، منبری، روحانی، رمال، جن گیر و مدعی ارتباط با فراتر از عالم ماده.

به حسب سن مجرم

اگر نوجوان یا جوانی مرتکب بی عفتی شود می توان آن را به نا آگاهی و هیجانات روحی نسبت دارد و با مسامحه مواجه شد. اما همین جرائم اگر از فردی میانسال سر بزنند، قطعاً ریشه های عمیق تری دارد و نیاز به برخورد قوی تر.

۱. **نوجوان:** دختر یا پسری که زیر ۱۲ سال سن دارد.
۲. **جوان:** از ۱۲ سال تا ۳۰ سال.
۳. **میانسال:** از ۳۰ سال تا ۵۰ سال.
۴. **کهنسال:** هر فرد بالاتر از سن ۵۰.

به حسب جنسیت ناهی

از آن رو که بحث از مواجهه دو طرف است؛ ناهی از منکر و مرتکب به منکر، غیر از شرایطی که فرد مرتکب و مجرم دارد، شرایط فرد ناهی نیز تأثیر می گذارد.

۱. **مرد:** ناهی یا ناهیان از منکر همگی مذکر باشند.
۲. **زن:** مؤنث باشند.
۳. **مرد و زن:** به عنوان مثال: زن و شوهری که با منکری مواجه می گردند و قصد نهی دارند.

به حسب سن ناهی

روشن است که تأثیرگذاری نهی از طرف یک فرد میانسال تفاوت می کند با یک جوان یا نوجوان. طبیعتاً شیوه های متفاوتی نیز برای برخورد لازم است.

۱. **نوجوان:** زیر ۱۲ سال.
۲. **جوان:** از ۱۲ تا ۳۰ سال.

۳. میانسال: از ۳۰ تا ۵۰ سال.

۴. کهنسال: بالاتر از ۵۰ سال.

به حسب تعداد ناهیان

افرادی که مبادرت به نهی از منکر و برخورد با جرم کشف حجاب یا بی‌عفتی می‌نمایند یک یا چند نفر باشند.

۱. یک نفر: فردی که به تنهایی در مکان وقوع جرم قرار گرفته و قصد برخورد دارد.

۲. دو نفر: دو فردی که با هم قصد نهی از منکر دارند.

۳. گروهی: جماعتی از افراد؛ بیش از دو نفر.

شیوه ترکیب وضعیت‌ها و تأثیر آن در شیوه مواجهه با جرم

همه طبقه‌بندی‌های ارائه شده برای توصیف وضعیت وقوع جرم می‌توانند با هم ترکیب شده و حالات بسیار متنوعی را پدید آورند. به عنوان مثال:

پسر جوانی به گونه‌ای لباس پوشیده و آرایش کرده که شبیه دختر به نظر می‌رسد و به تنهایی در یک فروشگاه قدم می‌زند، با حالتی که بسیار جلب توجه می‌کند، قبلاً هم این کار را انجام داده و مغازه‌دارها به او تذکر داده بودند، مشخص است که قصد جلب توجه دارد. یکی از مغازه‌دارها که مرد میانسالی است می‌خواهد با این جرم مواجه شود.

جدول توصیف این وضعیت به قرار ذیل خواهد بود:

جرم تشبّه به جنس مخالف		جرم مشهود و شاخص		تکرار جرم
یک مجرم	مجرم مذکر	مجرم جوان	مکان تجاری	مُراجع
یک ناهی	ناهی مذکر	ناهی میانسال	انگیزه جلب توجه	غیرمشهور

فرآیند (سناریو= Scenario) مواجهه با جرم در وضعیت‌های مختلف

تعداد طبقه‌بندی‌هایی که ارائه شده ۱۳ عدد است و هر کدام نیز حالات مختلفی دارد. از این جهت ترکیباتی که پدید می‌آید در جدول زیر قابل احصا و شمارش است:

تعداد ناهیان	سن ناهی	جنسیت ناهی	سن مجرم	شهرت مجرم	سمت مجرم	مکان جرم	انگیزه مجرم	جنسیت مجرم	تعداد مجرمان	تکرار جرم	شدت جرم	نوع جرم
۳	۴	۳	۴	۸	۴	۱۴	۳	۳	۵	۳	۳	۱۴
تعداد احتمال حالت‌های قابل تحقق (ضرب اعداد) = ۳۶۵,۷۸۳,۰۴۰ وضعیت متفاوت												

هر کدام از حدود ۳۶۶ میلیون وضعیتی که می‌تواند روی بدهد نیاز به یک سناریو و برنامه پیشنهادی مستقل دارد. این فرآیند مواجهه در جدول قبلی درج می‌گردد و ۳۶۶ میلیون جدول پدید می‌آید که هر کدام ظاهری شبیه به جدول ذیل دارند. هر جدول در بخش فوقانی خود توصیف وضعیت وقوع جرم را با ارائه هر حالت از ۱۳ طبقه‌بندی بیان کرده و در بخش بعد سناریو و برنامه عملیاتی مناسب برای آن وضعیت را ارائه می‌دهد.

توصیف جرم:				
جرم تشبیه به جنس مخالف		جرم مشهود و شاخص		تکرار جرم
یک مجرم	مجرم مذکر	مجرم جوان	مکان تجاری	مُراجع
یک ناهی	ناهی مذکر	ناهی میانسال	انگیزه جلب توجه	غیرمشهور

فرآیند پیشنهادی:

ناهی به سمت مجرم حرکت نمی‌کند. بلکه با اشاره دست او را به سمت خود فرا می‌خواند، تا از محیط عمومی خارج سازد. به دلیل شاخص بودن جرم و انگیزه جلب توجه توسط مجرم و فروشگاه‌های بودن فضا، مواجهه فوراً می‌تواند تبدیل به مرکز توجهات شده و برخی با ضبط تصویری یا مداخله، فضای نهدی از منکر را به هم بزنند. هم‌جنس بودن ناهی و مجرم و میانسال بودن ناهی مسئله قرار گرفتن در فضای غیرعمومی را ناهنجار نمی‌کند. چون مجرم تنه‌است معمولاً بدون سر و صدا می‌پذیرد و به سمت ناهی حرکت می‌کند و چون فرد مشهوری نیست، کسی به این جابه‌جایی توجه نخواهد کرد. از آن رو که مراجعه‌کننده است و سمتی در فروشگاه ندارد، فرد مافوقی نیست که بتوان به او شکایت برد، بنابراین تنها راه، صحبت کردن با خود مجرم است. چون مجرم تنه‌است، نیازی به شدت در برخورد و تهدید نیست و صحبت کردن دوستانه خیلی بهتر جواب می‌دهد. پیشنهاد می‌شود با بیان خاطره از گذشته و توجه دادن مجرم به آینده‌ای که با این کار برای خود می‌سازد، تلاش شود به سمت عقلانیت و تدبیر هدایت شود. در پایان گفتگو، با توجه به این‌که جرم مکرر است، تهدیدی ساده بیان می‌شود که اگر باز هم این کار را انجام دهد، ناچار تحویل مأموران فرجا خواهد شد و از مجازات‌هایی که در قانون برای این جرم در نظر گرفته شده یاد خواهد شد. این گفتگو لزوماً باید به صورت دوستانه و با دست دادن و لبخند پایان یابد، تا به دلیل جوان بودن مجرم ایجاد کینه و لجبازی نکند.

محصول این مطالعات دستیابی به ۳۶۶ میلیون جدول مانند جدول فوق است که هر کدام سناریوی اختصاصی خود را خواهند داشت. این ۳۶۶ میلیون وضعیت محصول محاسبات ریاضی است، اما می‌توان با ادغام موارد مشابه و صرف نظر کردن از بعضی تفاوت‌های مختصر به تعداد کمتری جدول و سناریو دست یافت، تا آموزش و حفظ و یادگیری را تسهیل نماید.

ضرورت تولید دفترک (بروشور=Brochure) و متن راهنما (Guideline)

پس از احصای حالات و تولید سناریو یا همان فرآیند مواجهه برای هر کدام از حالات، لازم است دو کار به انجام رسد؛ نخست تولید بروشورهای کوچکی‌ست که بتواند تمام سناریوها را بیان کند. شاید به دلیل حجم فراوان و تعداد کثیر سناریوها نشود همه را در یک دفترک یا بروشور جای داد و لازم باشد آن‌ها را در چند بخش ارائه نمود. به عنوان نمونه: دفترک شماره ۱: فرآیندهای مواجهه با جرم تشبیه به جنس مخالف، دفترک شماره ۲: فرآیندهای مواجهه با جرم بی‌حجابی و برهنگی.

استفاده از این دفترک‌ها نیازمند شناخت وضعیت و حالات است. بنابراین نیازمند نوع دومی از جزوات هستیم که به عنوان متن راهنما منتشر می‌شوند و این حالت‌ها را توصیف می‌کنند. راهنما می‌تواند یک فلوچارت یا نمودار باشد که به ترتیب هر وضعیت را تکثیر کرده، تا به نقطه پایانی می‌رسد. در نقطه پایان حرکت، تمامی ۱۳ شاخص را بیان می‌نماید و کد مخصوص به سناریو را که در دفترک منتشر شده مشخص می‌سازد. بدین ترتیب استفاده از دفترک‌ها یا بروشورهای سناریو راحت‌تر خواهد بود.

تربیت مربی و برگزاری گسترده جلسات آموزشی

به محض تولید این دو نوع محصول، لازم است به صورت گسترده و عمومی آموزش داده شود. مخاطبان نیز بیشتر گروه‌هایی که انگیزه برای نهدی از منکر دارند. آموزش گسترده نیازمند تربیت مربیان فراوان است. مربی‌هایی که بتوانند پس از فراگیری روش استفاده از «راهنما» و «دفترک» آن را به خوبی تعلیم دهند. ❀